

پایش شیوع گواتر و میزان ید ادرار در دانش آموزان ۱۰-۷ ساله

استان کهگیلویه و بویراحمد در سال ۱۳۸۰

دکتر مهدی هدایتی، دکتر ربابه شیخ الاسلام، دکتر رضا چمن، دکتر بهداد سلیمانی،

مژگان پادیاب، دکتر فریدون عزیزی *

* مرکز تحقیقات غدد درون ریز و متابولیسم، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

چکیده

سابقه و هدف: کمبود ید و اختلالات ناشی از آن به عنوان یک مشکل عمده بهداشتی - تغذیه‌ای در ایران از سالها قبل شناخته شده است. استان کهگیلویه و بویراحمد یکی از مناطقی است که در مطالعات قبل از یدرسانی، دارای شیوع بالای گواتر آندمیک بوده است. در ایران برنامه کنترل و پیشگیری از بروز این اختلالات از جمله تولید و توزیع نمک یددار از سال ۱۳۶۸ به مرحله اجرا درآمده است. به منظور پایش برنامه کشوری مبارزه با کمبود ید در سال ۱۳۸۰، این بررسی در دانش آموزان ۷ تا ۱۰ ساله استان کهگیلویه و بویراحمد انجام شد.

روش بررسی: طی یک بررسی توصیفی - مقطعی از طریق نمونه‌گیری تصادفی تعداد ۱۲۰۰ دانش آموز (به تعداد مساوی دختر و پسر) انتخاب شدند. شیوع گواتر از طریق معاینه بالینی انجام و طبق تقسیم‌بندی سازمان جهانی بهداشت درجه‌بندی شد. نمونه ادرار از یک دهم نمونه‌ها اخذ گردید و اندازه‌گیری ید ادرار به روش هضم انجام شد.

یافته‌ها: درصد کلی گواتر در دانش آموزان استان ۷/۷٪ به ترتیب در دختران و پسران ۶/۵٪ و ۸/۷٪ بود. میانه ید ادرار در جمعیت مورد مطالعه ۱۷/۷ μg/dl بود. در ۸۴/۷٪ موارد ید ادرار بیشتر از ۱۰ μg/dl بود و سطح ید ادرار کمتر از ۵ μg/dl در ۱۴/۳٪ موارد وجود داشت. هیچ یک از افراد ید ادرار کمتر از ۲ μg/dl نداشتند. تفاوتی در شیوع گواتر و میزان ید ادرار بین دو جنس و نیز بین دانش آموزان شهر و روستا مشاهده نشد.

نتیجه‌گیری: یافته‌های این بررسی نشان می‌دهد که در مقایسه با بررسی کشوری سال ۱۳۷۵، درصد گواتر در دانش آموزان کاهش معنی‌داری داشته و ید ادرار دانش آموزان استان کهگیلویه و بویراحمد همچنان در حد مطلوب سازمان جهانی بهداشت می‌باشد. لذا استان کهگیلویه و بویراحمد در زمره مناطق "عاری از کمبود ید" محسوب می‌شود.

واژگان کلیدی: گواتر، اختلالات ناشی از کمبود ید، غلظت ید ادراری.

مقدمه

ناشی از کمبود ید با طیف وسیعی از تظاهرات بالینی به عنوان یکی از مشکلات عمده بهداشتی - تغذیه‌ای کشور محسوب شده و مبارزه با آن نیز یکی از اولویتهای بهداشتی کشور تلقی شود (۵). با توجه به اینکه اثرات نامطلوب کمبود ید، به خصوص ضایعه مغزی آن با مصرف عمومی نمک یددار قابل پیشگیری است (۶)، پس از تشکیل کمیته کشوری مبارزه با اختلالات ناشی از کمبود ید در سال ۱۳۶۸ و انجام بررسی کشوری (۷)، تهیه و توزیع نمک یددار به عنوان استراتژی

در ایران بررسیهای گواتر که از دهه ۴۰ شروع شده بود (۱) پس از یک وقفه ۱۵ ساله مجدداً در دهه ۶۰ بطور وسیعتری انجام گرفت (۴-۲). نتایج این مطالعات سبب شد که اختلالات

آدرس نویسنده مسئول: تهران، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، مرکز تحقیقات غدد درون ریز و

متابولیسم، دکتر فریدون عزیزی (email: azizi@erc.ac.ir)

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۸۴/۷/۲۶

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۸۴/۱۰/۱۱